

George F. Kennan ja kommunismin patoamisen oppi

Yhdysvaltojen sodanjälkeisen ulkopoliitiikan suunnittelussa tärkeimpiin vaikuttajiin kuulunut George F. Kennan oli palvellut diplomaattina 1930-luvulta alkaen muun muassa Moskovassa ja Berliinissä. Sodan aikana hän toimi liittoutuneiden neuvoo-antavassa komiteassa (EAC:ssa), joka suunnitteli miehitysalueiden jakoa ja selvitti Puolan rajakysymystä. Vuonna 1944 hän palasi suurlähetystöön Moskovaan.

Kennan lähetti ulkoministeriönsä pyynnöstä 22.2.1946 Moskovasta Washingtoniin laajan raportin Neuvostoliiton tilanteesta ja aikomuksista. Sitä on nimetty "pitkäksi sähkeeksi". Hän selvitti historiallisia ja ideologisia taustoja Neuvostoliiton politiikalle sekä teki arvion ajankohtaisista tavoitteista ja toimintatavoista. Kennan suositteli Yhdysvalloille irtautumista sodanaikaista käytännöistä ja tilannearviota uusista lähtökohdista. Siihen kuului määrätietoisin, Neuvostoliiton ja kommunismin etenemistä rajoittavan politiikan omaksuminen. Yhdysvaltojen tuli kuitenkin käyttää voimaansa harkiten ja välttämällä tilanteen tarpeetonta kiristämistä.

Noiden ajatusten pohjalta hän kirjoitti kesällä 1947 ilmestyneen artikkelin nimimerkillä X, koska ei haluttu paljastaa tekijän olleen korkea-arvoisen diplomaatin. Tällöin Neuvostoliiton ja kommunismin rajoittamisen politiikka oli jo tullut tunnetuksi erityisesti presidentti Trumanin puheen vuoksi. Kennan nimitti sitä "patoamiseksi" (engl. containment), mutta ei pitänyt tälle käsitteelle sittemmin annetusta voimapolitiittisesta sävystä. Hän suositteli vuonna ulkoministeri Marshallin apulaiseksi siirrettynä etenkin taloudellisen vaikuttamisen käyttöä, mikä näkyikin Euroopan jälleenrakennusohjelman eli "Marshall-avun" toteuttamisessa.

Kennan erosi vuonna 1953 ulkoministeriön palveluksesta ja toimi sitten akateemisena opettajana ja ahkerana poliittisten kirjojen ja artikkelien kirjoittajana. Hän alkoi suhtautua vuosien kuluessa yhä kriittisemmin Yhdysvaltojen politiikkaan kylmässä sodassa pitäen sitä liian militaristisena. Kennan seurasi maailmantapahtumia kiinteästi vielä 1990-luvulla ja oli hyvin suosittu kommentaattori sekä historian että ajankohtaisten kysymysten aloilla.

Lähteet: John Lewis Gaddis, *Strategies of Containment* (1982), s. 25 – 53, Terry L. Deibel - John Lewis Gaddis (eds.), *Containing the Soviet Union* (1987), s. 1 – 19, "The Sources of Soviet Conduct", *Foreign Affairs*, July 1947.

Internetissä: <http://www.newyorker.com/magazine/2011/11/14/getting-real> ja <http://www.ntanet.net/KENNAN.html>

Henkilötiedot: http://en.wikipedia.org/wiki/George_Frost_Kennan.